

SLOVENSKI NAROD

Jutranja izdaja v Ljubljani:

vse leto	K 12—
" 6—	
" 3—	
" 1-10	

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5. (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zjutraj.

Pesamezna številka 4 vinarje.

Inserat: 65 mm široka petit vrsta 14 vin. Pri večkratni inseriji po dogovoru.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.

Jutranja izdaja po pošti za Avstro-Ogrsko:

vse leto	K 18—
" 9—	
" 450	
" 160	

Za inozemstvo celo leto . . . . . 28—

Upravljanje: Knaflova ulica 5. (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Najnovejše vesti. — Brzjavna in telefonska poročila „Slov. Narodu“.

Predsednik državnega zbora Pattai o češko - nemški spravi.

Dunaj, 25. septembra. Zbornični predsednik Pattai se je izrazil napram uredniku »Polnische Korrespondenz«, da pričakuje od češko-nemške sprave najboljšega vpliva tudi v parlamentu in da se bodo predvsem narodnostni spori precej ublažili. Veselje do parlamentarnega dela prevladuje, kakor se je zbornični predsednik sam prepričal — pri ogromni večini poslancev in da se bodo to veselje do dela tudi lahko udejstvilo, je najnujnejše potrebno, da se podaljša poslovniški provizorij in radi tega bo to vprašanje prišlo na vrsto takoj v začetku jesenske zbornične kampanje, ki se prične zacetkom novembra. Zbornični predsednik Pattai je glede jesenskega državnozborskega zasedanja konferiral že skoraj z večino voditeljev pesameznih strank, ter se prepričal, da je razpoloženje za podaljšanje poslovniškega provizorija jako ugodno.

Vladne predloge v češkem deželnem zboru.

Praga, 25. septembra. Nacijonalno - politični komisiji v češkem deželnem zboru je predloženih sledenih pet vladnih osnutkov: Sprememba deželnega reda, ki vsebuje med drugim mesto dosedaj enega, dva namestnika deželnega maršala, zvišanje deželnih odborniških mest od 8 na 10, in sicer tako, da volijo veleposestvo dva, Čehi 5 in Nemci 3 deželne odbornike. Druga predloga zadeva razdelitev deželnega zobra v kurije, in sicer v veleposestniško, češko in nemško kurijo. Odseki v deželnem zboru naj bi obstajali po tej predlogi iz 13 članov, in sicer 3 veleposestniških, 6 čeških in 4 nemških poslancev. Ravnotako naj bi bil sezavleni upravni svet deželne hipotečne banke. Nadaljna predloga obsegata spremembo volilnega reda. Veleposestvo voli v 8 volilnih zborih. Eden od teh zborov odpade na fidej-komisarično veleposestvo, drugih sedem na nefidejkomisarično. Fidejkomisarični veleposestniki volijo 16 poslancev, drugi veleposestniki pa v sedmih zborih 54 poslancev. K doseganjem poslancem pride ta dva vrilista, in sicer rektorja obeh praških tehnik, 20 poslancev obeh narodnosti v deželni kulturni svet, nadalje 13 Čehov, 10 Nemcev in 43 poslancev iz nove splošne kurije. Četrta predloga obravnava red obeh deželnih jezikov pri avtonomnih oblastih na Češkem. Vsaka občina po tej predlogi določa uradni jezik sama ter mora v tem jeziku potem tudi uradovati. V drugem jeziku došle vloge pa mora pustiti prevesti tekom 14 dni po posebni prevajalni pisarni, ki obstoji pri deželnem odboru. Mesto Praga mora reševati došle vloge v jeziku, v katerem so došle. Istotako tudi občine, v katerih je vsej četrtna prebivalstva druga narodnost. Peta predloga se bavi z ustanovitvijo okrožnih

zastopstev, ki se volijo na 6 let in obstoja iz najmanj 20 poslancev, in katerih delokrog obsega avtonomno nadzorstvo nad upravo dotednih okrožij, nadzorstvo nad sanitetnimi distrikti in nadzorstvo nad gospodarstvom in okraj. posojilnic, nadalje socijalno, kulturno in gospodarsko delovanje.

Gališki deželní zbor.

Lvov, 25. septembra. V včerajšnjih sejih deželnega zobra se je bavila zbornica s predlogi deželnega odbora, med drugim tudi s predlogom glede predelave gradu Vavel v Krakavu. Ukrajinec dr. Levicki je stavil nujni predlog za uvedbo splošne in enake volilne pravice, v katerem predlogu zahteva, da naj volilni odbor, ki v ta namen že obstaja, svoj referat tekom treh tednov predloži zbornici. Predloga, naj se volilni okraji dele v rusinske in poljske. Načelnik poljskih poslancev prof. Glombinski poudarja potrebo preosnove volilne pravice, ker je že iz avtonomnih ozirov želeti in dobro, da se približa državnozborskemu volilnemu sistemu. Nujni predlog poslancev dr. Levickega je pa bil odklonjen.

Povodenj na Češkem.

Praga, 25. septembra. Vltava je tako močno narastla, da so morali vsi praški mlini ustaviti obrat.

Nemški socijalno - demokratični kongres.

Magdeburg, 25. septembra. Včeraj se je zaključil ta socijalno - demokratični kongres, ker je bil izčrpan dnevni red zborovanja. Namernava se sklicati za prihodnje leto izvanredni strankarski shod. V končnem govoru je predsednik kongresa poudarjal, da se bodo socijalni demokrati na Pruskom zvezali z naprednjaki v svrhu dosege splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice v pruski deželni zbor.

Carinska vojska med Avstrijo in Francosko.

Berlin, 25. septembra. »Vossische Zeitung« javlja 25. septembra, da bo nastala med Avstrijo in Francijo carinska vojska, ako Francija v zadnjem hipu ne odloži sklepa, s katerim hoče Francija na dovoz avstrijskega petroleja vpeljati zvišano carino. Avstrija je baje pripravljena napraviti velike represalije, da se mašuje Franciji za njeno, proti trosskevi naperjeno politiko.

Stavka na Reki.

Reka, 25. septembra. Stavka industrijskih delavcev se nadaljuje in širi. Včeraj so pričeli stavkati tudi delavci v tovarni za olje in delavci v tovarni za riž. Vojnaštvo je pripravljeno.

Nov angleški poslanik v Belgradu.

Belgrad, 25. septembra. Kralj je včeraj sprejel v posebni avdijenci novega angleškega poslanika Sir Pageta, kateri mu je oddal svoja povrnilna pisma.

All sta dr. Tavčar in dr. Triller spletkarila proti Ivanu Hribarju.

Včeraj popoldne ob 3. se je nadaljevala obravnava na tožbo g. dr. Tavčarja in g. dr. Trillerja proti tržnemu nadzorniku Adolfu Ribnikarju.

Začetkoma obravnave je sodnik dr. Pompe naznal, da je vložil obtoženec pripravljalni spis. Ker tožitelja nista zahtevala, da bi se ta spis prečital, je sodnik dal besedo zagovorniku dr. Ravniharju, da ga utemelji.

Dr. Ravnihar je poudarjal, da zapisnik zadnje obravnave ne podaja jasne slike obtoženčevega zagovora in da je bil vsled tega primoran vložiti pripravljalni spis. Njegov klijent vstraja pri tem, da se je razgovor z Urbančičem vrednil na 15. marca več šele 25. avgusta. Obtoženec se natanko spominja, da je bil 15. avgusta dopoludne na narodno-gospodarskem shodu, vsled česar istega dne ni mogel govoriti z Urbančičem. Predloga, naj se glede tega pokličeta kot priči dr. Fettich-Frankheim in J. Rožman, ravnatelj »Zveze slov. zadrug«. Nadalje ne drži trditev svedoka Urbančiča, če da ob delavnih dneh ni časa hoditi v mesto. Dva uradnika »Kmetijske družbe« bosta potrdila, da prihaja Urbančič tudi ob delavnikov v mesto in sicer po svojih poslih, ker ima opravka pri »Kmetijski družbi«. Predloga, da se ta uradnika zaslísita kot priči.

Dokaz resnice, ki ga je njegov klijent nastopil, je treba še izpopolniti.

V zadevi nepotrditve poslancev Ivana Hribarja za ljubljenskega župana je posredoval dvorni svetnik dr. Ploj že junija meseca. Dne 7. julija pa je minister notranjih del, dr. Haerdtl, pozval k sebi dr. Ploj in mu naznal, da se je definitivno odločil, da Hribarjevo izvolitve ne predloži vladarju v potrjenje. Dr. Ploj ga je prosil, naj tega ne storii, toda minister je ostal trdovraten in se je dal preprostiti samo v toliko, da je obljubil počakati tako dolgo, da stopi dr. Ploj v stiko z vodilnimi krogovi narodno-napredne stranke. Glede tega sta svedoka minister dr. Haerdtl in dr. Ploj.

Dr. Ploj je na to pisal dr. Trillerju pismo, v katerem mu je sporočil stvar in izrekel željo, naj obvesti o njej zaupnike narodno - napredne stranke. Dr. Triller je na to pismo dr. Ploja naprosil, naj pride v Ljubljano. Dr. Ploj se je odzval pročenji in se pripeljal v Ljubljano 11. julija. Šel je k dr. Trillerju in po kratki konferenci sta se oba napotila k dr. Tavčarju. Sprva se je dr. Triller izrekel za zopetno izvolitev Ivana Hribarja za župana, nato pa je zastopal stališče, da bi bilo bolje, ako se izvoli za župana dr. Tavčar. Za to alter-

nativo so se končno vsi trije zedili na konferenci pri dr. Tavčarju. Po tej konferenci je šel dr. Ploj k deželnemu predsedniku baronu Schwarzu. Tega je informiral o konferenci z dr. Trillerjem in dr. Tavčarjem ter ga naravnost vprašal, ako bi izvolitev dr. Tavčarja za župana predložil v potrjenje. Schwarz je po kratkem premisljevanju temu pritrdil. O vsem tem pa poslanec Hribar ni vedel ničesar. Dokaz tega je, da se je izrazil: »V naši stranki se je zgodilo, da se je za hrbotom njenega predsednika pogajalo, za hrbotom dr. Susteršiča bi se nihče ne upal pogajati, ker ve vsakoo, da bi se kaj takega ne trpelo in ker je disciplina v stranki.« Glede te izjave sta svedoka dr. Oražen in dr. Švigelj.

O uspehih svojih konferenc v Ljubljani je dr. Ploj poročal pismeno ministru dr. Haerdtlu. V tem pogledu so priče: dr. Ploj, baron Schwarz in minister dr. Haerdtl (Dr. Tavčar: Še cesarja navedite za svedoka!)

Začetkoma meseca avgusta je prišel dr. Novak k dr. Žerjavu, pri katerem je bil prav ob istem času njegov zdravnik dr. Oražen.

Rekel je: Prav, da sta oba tukaj. Dr. Triller me je naprosil, da interveniram pri vama, da bi »Jutro« pred 18. ničesar ne pisalo o nepotrditvi župana Hribarja. Stvar je definitivno odločena, da Hribar ne bo potrjen in treba je preprečiti, da bi vladavstvo razglasila pred 18. avgustom. Prigodile bi se lahko kake demonstracije in te bi se lahko izrabljale kot naperjene proti cesarjevi osebi.

Na to je dr. Novak pripovedoval, da bo Hribar vnovič izvoljen, a da se bo na izvolitvi zahvalil. Na to pa bo za župana voljen dr. Tavčar, ki bo dobil tudi najvišje potrjenje, toda samo pod pogojem, da v svojem govoru po izvolitvi niti z besedico ne omeni nepotrditve Hribarjeve (Dr. Tavčar: To mi je pa čisto novo!) Dr. Novak je končno pripomnil, da dr. Tavčar in dr. Triller nista Hribarja pogajanjih z vlasto nič obvestila, češ da ga nista hotela žaliti. Ta razgovor med dr. Novakom, dr. Žerjavom in dr. Trillerjem je končal s tem, da so bili vsi edini v tem, da je treba iti za Hribarja v boj, naj vejlja karkoli hoče. Na to pravi dr. Žerjav, da bo dr. Trillerjevo željo sporočil uredništvu »Jutru«, vendar pa ne ve, če bo njegovo sporočilo imelo uspeh. Kmalu na to je prišel k dr. Žerjavu Ribnikar, katerega je dr. Žerjav obvestil o razgovoru z dr. Novakom ter ga naprosil, naj mesto njega intervenerira pri »Jutru«.

Priče glede tega so: dr. Oražen, dr. Žerjav in dr. Novak.

Dne 14. avgusta je dr. Ploj prisel v Ljubljano in je pri tej priliki obiskal tudi Hribarja. Poprej je govoril z državnim poslancem Ivaničem, ki mu je povedal, da je Hribar radi njegovih intervencij užalen. Še isti dan je dr. Ploj pisal eksprešno pismo ministru dr. Haerdt-

tu, v katerem ga je prosil, naj ne predlaga Hribarjeve nepotrditve, ker se je položaj od meseca julija sem temeljito izpremenil. Haerdtl je nato odgovoril, da je prepozno in da je stvar že odločena.

V tem oziru so priče: poslanec Ivanišević, posl. Hribar, dr. Ploj in minister dr. Haerdtl.

Pri razgovoru z dr. Plojem dne 11. julija sta dr. Tavčar in dr. Triller postopala brez vednosti narodno - napredne stranke, občinskega sveta in Hribarja.

Kakšna pooblastila sta imela v to, zato bomo izvedeli šele danes. Med tem sta vplivala na javnost in na občinske svetnike proti novi izvolitvi Hribarja za župana. Raznesla sta, kako velika škoda bi se v tem oziru zadala Ljubljani; licej bi ne dobil državne podpore, »Mladikas bi bila uničena, gledališče bi moralo prenehati itd. To lahko potrde: Josip Turk, dr. Oražen in dr. Švigelj.

V tem času je dr. Tavčar pravljal teren, da bi občinski svet mirno sprejel, da bi Ivan Hribar padel in bil za župana izvoljen dr. Tavčar.

Sele na dan, ko je bila službeno razglašena Hribarjeva nepotrditev, je dr. Tavčar v »Slovenskem Narodu« pisal, da bo Hribar sam odločil, kaj se naj ukrene vzpričo nepotrditve.

Priče: dr. Oražen, dr. Švigelj in Hribar. Iste priče se naj tudi zaslijo glede dogodkov v izvrševalnem odboru in v klubu občinskih svetnikov.

Končno se naj zasliši še dr. Ploj o tem, da mu je poslanec Ivan Hribar dne 14. avgusta povedal, da bo sprejel zopetno izvolitev za župana.

Dr. Triller: Stojim na stališču, da se naj da obtožencu popolnoma prosta pot, da doprinese dokaz resnice. To sem izrečeno naglašal pri prvi obravnnavi. Ako bi se bil pri prvi razpravi upiral dokazu resnice, bi bila obravnava že takrat končana. Zato je naravnost čudno, da prihaja obtožence z dokazili šele ob 12. uri, a z dokazili, v katerih je desetina resnice in devet desetin neresnice.

Iz njegovega nastopa je razvidno, da se umije, ker naglaša, da je ravnal v dobri veri. Konstatujem, da sem o razgovoru Ribnikarjem z Urbančičem izvedel že 21. avgusta in da je bil že takrat v gremijalni seji na magistratu govor o tej stvari. Urbančič mlajši je sicer o tem razgovoru med njegovim očetom in Ribnikarjem pravil že 15. avgusta. Stvar je torej povsem jasna. Slep kot prej stojim na stališču, da se naj dožene popolna in čista resnica. Ne morem pa trpeti, da bi se stvar zavlačevala, kar obtožence očividno namejava, kakor je razvidno iz njegovega priznajalnega spisa.

Dr. Tavčar: Obtoženee nastopa danes, kakor da bi v njegovem dejanju ne bilo zlobnega namena. Zato predlagam, da se zasliši kot priča g. Pustoslemšek, ki je navzoč in kateremu je toženec dva dni pred prvo razpravo rekel, da ga bova midva z dr. Trillerjem še ponižno moral zahtevati za poravnano.

Sodnik dr. Pompe: Pridržujem si sklepanje o teh predlogih za kasneje.

Dr. Ravnihar: Zavračam z vso odločnostjo podtikanje, da ima obtoženee menen obravnavo zavlačevati. Zavračam pa tudi, da se imenuje obtoženčev postopanje perfidno, to tem bolj, ker ščiti dr. Trillerja, ki je izreklo to očitanje, poslanska imuniteta.

Dr. Triller: Prevzamem odgovornost za vsako svojo besedo in se odpovedujem imuniteti ter obljubljam, da bom 5. oktobra v deželnem zboru sam stavil predlog naj se me izroči sodišču.

Dr. Ravnihar: Jemljem to izjavo na znanje.

Sodnik dr. Pompe: Naj se pozovejo priče, da se jih skupno zapričeže.

Dr. Tavčar: Predlagam, naj se dr. Konde ne zasliši, ker se njegova izpoved nanaša na drug razgovor. To pa seveda samo, ako obtoženec ne zahteva njegovega zaslisanja. (Ker obtoženec tega ni zahteval, dr. Konde niso zaslišali.)

Ko so bili vsi svedoki zapriseženi, je bil prvi zaslišan kot priča tehnik Josip Urbančič mlajši.

Sodnik dr. Pompe: Kdaj vam je g. papa pravil o razgovoru z g. obtožencem?

Priča: Dne 15. avgusta.

Sodnik: Ali to dobro veste!

Priča: Da. Bila je takrat slavnost ognjegasev.

Sodnik: Kdaj vam je to povedal.

Priča: Ob pol 11. dopoldne v hotelu Tivoli.

Sodnik: Kaj vam je pravil?

Priča: Rekel mi je, da je v Zvezdi pred pol ure srečal Ribnikarja. Najprvo sta govorila o gospodarskih stvareh. Nato je oče pripomnil: »Vi mladi pa ste hudi!« Ribnikar je nato emenil: »Ali berete?« Oče je to potrdil, na kar je Ribnikar rekel: »Saj smo lahko, ker so nas ven vrgli. Ali veste, da sta dr. Tavčar in dr. Triller šla na dež. vlado in za hrbotom Hribarja delovala proti njemu?« Oče je nato rekel, da tega ne verjame.

Sodnik: Ali ste si dobro zapomnili, kar vam je oče povedal?

Priča: Da, dobro se spominjam.

Sodnik: Komu ste povedali to stvar?

Priča: Tratniku in Rohmannu še isti dan.

Sodnik: Ali je g. papa z vami kasneje o tej stvari govoril?

Priča: Da. Neposredno pred obravnavo.

Dr. Ravnihar: Kdaj ste povedali dr. Tavčarju in dr. Trillerju?

Dr. Tavčar: Z mano sploh ni govoril.

Priča: Povedal sem to dr. Žirovniku. Dr. Černe mi je rekel naj grem k Žirovniku in naj mu to povem.

Dr. Ravnihar: Ali vas je dr. Žirovnik poklical k sebi?

Priča: Ne.

Sodnik: Ali ste govorili z dr. Trillerjem?

Priča: Takrat ne. Ob drugi priči.

Dr. Triller (začuden): Z mano?

Priča: Da, ko sem enkrat prišel k vam zaradi stareinstva »Save«.

Dr. Triller: To pa je lahko mogče.

Sodnik: Ali ste govorili z dr. Tavčarjem?

Priča: Ne. Nikoli.

Dr. Tavčar: Ali ni postal Ribnikar k vašemu očetu policista pozvovat o razgovoru?

Priča: Da.

Dr. Tavčar: Torej je g. tržni nadzornik s policejški šel uplivat na priče!

Ribnikar: To je nesramnost!

Dr. Ravnihar: Naj se to zabeleži.

Nato je bil zaslišan dvorni svetnik, drž. poslanec in predsednik Zvezde južnih Slovanov dr. Miroslav Ploj.

Sodnik: Gospod dvorni svetnik, zaslišani boste kot priča, da sta se dr. Tavčar in dr. Triller pogajala z vlado za hrbotom poslanca Hribarja proti njemu.

Dr. Ploj: Meni o tem ni ničesar znanega. Pač pa mi je cela afera v drugem oziru znana in, ako mi dovolite, g. sodnik, bom vso stvar pojasnil. Že prej smo se bali, da bi izvolitev poslanca Hribarja za ljubljanskega župana ne dobila najvišjega potrjenja. Zato sem kot predsednik Zvezde južnih Slovanov večkrat posredoval pri min. predsedniku baronu Bienerthu in pri ministru notranjih del dr. Haerdtlu. Pri teh intervencijah sem dobil vtisk, da vlada na noben način ne namerava predložiti izvolitve Iv. Hribarja županom v vladarjevo potrjenje. Dne 7. julija sem dobil od ministra Haerdtla poziv, naj ga 8. julija posetim. Pri tej priliki mi je rekel: V imenu ministrskega predsednika Bienertha in v svojem vas obveščam, da vlada na noben način neče predložiti vladarju v potrjenje izvolitev župana Hribarja. Obenem mi je zaupno povedal razloge, ki so pri tem koraku bili mero-dajni za vlado. Dejal je: »Es ist mein unabänderlicher Entschluss, die Wahl des Abgeordneten Hribar zum Bürgermeister der kaiserlichen Bestätigung nicht vorzuschlagen. Hotel sem ministra še v zadnjem trenutku prepričati, da bi bil to korak, ki bi lahko imel slabe posledice. Rekel sem mu: Kaj imate od tega? Prišlo bo do konfliktov in demon-

stracij. Haerdtl je odvrnil: Ako pride do nove izvolitve poslanca Hribarja za župana ali do demonstracij, bom takoj dal razpustiti ljubljanski občinski svet. Po tem razgovoru sem iskal Hribarja, ki je bil takrat na Dunaju, a sem zvedel, da je odpotoval. Pri tej priliki sem naletel na poslanca dr. Laginja, ki je podpredsednik Zv. juž. Slov. Temu sem razložil vse. Dr. Laginja je rekel: To je zelo važna stvar in nujna potreba je, da se o njej obveste prizadeti krogli v Ljubljani. Takrat sem hotel pisati naravnost Hribarju, a ker nisem vedel točno za njegov naslov, ali je v Ljubljani ali v Cerkljah, in ker sem mislil 10. julija odpotovati na Tirolsko, sem pisal dr. Trillerju, kot svojemu staremu prijatelju z univerze, ter ga natanko informiral o položaju. Obenem sem mu sporočil, da pridev eventualno tudi v Ljubljano, ter sem zabičal, da naj obvesti o stvari zaupne strankine može, ki znajo molčati, ker je vsa stvar strogo zaupna. Nato mi je dr. Triller brzojavil, naj pridev v Ljubljano. Napotil sem se takoj v Ljubljano. V Ljubljani sem bil v kavarni pri Slo-nu. Tjakaj je prišel dr. Triller ter mi rekel, da je dr. Tavčarja informiral in da je pokazal moje pismo tudi poslanec Ivanu Hribarju. Hribar mu je rekel, da bo na vse resigniral. Nato sva šla k dr. Tavčarju. Ta je rekel: »Naj bo, kar bo, naj pride do boja.« Na tem stališču je stal tudi dr. Triller. Nato smo se razgovarjali o posledicah razpusta mestnega občinskega sveta. Uvaževali smo, da pride na magistrat nemški vladni komisar in druge takšne stvari. Pri tej priliki sem jaz pripomnil, kdo da bi prišel v poštev, aki bo Hribar odklonil. Dr. Triller je dejal: »Potem pride v poštev edino podžupan dr. Tavčar.« To se je tudi meni zdelo popolnoma pravilno. Dr. Tavčarju pa stvar ni bila po volji in je dejal: »Pustite мене. Jaz nisem za reprezentanco.« Nato sva mu delj časa prigovarjala, končno se je udal ter rekel: »Če bo stranka to žrtev zahtevala, bom pa prevzel.« Nato smo se na dolgo in široko razpravljali o tem, kaj bi bilo storiti, da bi se vkljub vsemu dosegla potrditev poslanca Ivana Hribarja za župana. Jaz sem naglašal, da je treba uvaževati, da se mi nahajamo v najstrožji opoziciji proti vladni, in da torej ni pričakovati, da bi se vlada v tem vprašanju umaknila. Izrazil sem torej svoje mnenje, da naj Hribar po zopetni izvolitvi ne sprejme te časti. potem pa naj se voli za župana dr. Tavčarja. Ako bi pa Hribar s tem ne bil zadovoljen, potem naj gre stvar svojo pot. Nato smo se razgovarjali o tem, če bo Hribar s tem zadovoljen, ter prišli do zaključka, da bo. Končno sem jaz še omenil: »Kaj pomaga, ako se jaz z vama razgovarjam, ako pa baron Schwarz potem predlaga, da se tudi dr. Tavčarjeva izvolitev ne predloži v potrjenje? To bi bila zame blamaža. Zato grem preješe k Schwarzu.« Ko sem odhajal, mi je dr. Tavčar še dejal: »To, kar smo govorili, ne znači za nju prav nobene obveznosti.« Napotil sem se na ravnost k dež. predsedniku, baronu Schwarzu. Povedal sem mu, da prihajam k njemu v Hribarjevi zadavi, a obenem naglašal, da nimam mandata niti od njega, niti od nar. napredne stranke. Prihajam k njemu zgorj kot načelnik Zvezde južnih Slovanov in kot politik, ki ume računati v dejstvu. Nato sem ga naravnost vprašal, ako bi predlagal izvolitev dr. Tavčarja za župana ljubljanskega. Baron Schwarz je nekoliko časa tremšljal in nato odgovoril, da bi ne imel ničesar proti temu in da bi predlagal dr. Tavčarja v potrjenje. Jaz sem vzel njegovo izjavo na znanje in mu vnovič povedal, da ne prevzamem nobene obveznosti, ker je končno vse odvisno od poslanca Ivana Hribarja samega. O tem razgovoru sem obvestil dr. Tavčarja in dr. Trillerja. Obenem sem pisal tudi ministru dr. Haerdtlu ter ga iznova prosil, naj predloži Hribarjevo izvolitev vladarju v potrjenje.

Haerdtl je odgovril: »Ako pri-

Hribar in narodno napredna stranka stvari ne odobrila.«

Minister mi je odgovoril: V stvari je večkrat interveniral Hribar sam in tudi vi, stvar je definitivno rešena. Kasneje sem bil še enkrat pri ministru dr. Haerdtlu ter ga znowa prosil, naj vendar predloži izvolitev župana Hribarja v potrjenje. Minister je odgovoril: »Meni je žal, a jaz ostanem pri tem, kar sem rekel.«

Sodnik: Jaz nimam g. dvornega svetnika ničesar več vprašati.

Dr. Tavčar: Prosim, še trenotek. G. dvorni svetnik, ali nisem jaz takrat rekel: »Stranka je dolžna Hribarju »die treueste Gefolgschaft«?

Dr. Ploj: Da, na to se vem dobro spominjati.

Dr. Tavčar: Ali nisem jaz izrazil takrat svoje začudenje, da bi bil potren za župana, ko sem vendar govoril proti vojaštvu veliko ostreje, kakor Hribar.

Dr. Ploj: Da.

Dr. Triller: Ali je pri našem razgovoru sploh padla kaka beseda proti Hribarju?

Dr. Ploj: Ne, niti ena, vedno se je naglašalo, da mora vse odobriti Hribar.

Dr. Triller: Ali nismo govorili, da se mora vse storiti, da se zopet omogoči, da bo poslanec Ivan Hribar kakor hitro mogoče zopet župan?

Dr. Ploj: Da, to smo vedno govorili, jaz specijalno sem vedno naglašal, da se mu mora pridobiti »die Möglichkeit nach oben«.

Dr. Triller: Ali vas nisva prosila, da bi storili vse, kar je v vaših močeh, da bi bil župan Ivan Hribar vendarle potren?

Dr. Ploj: Da, res je.

Dr. Ravnihar: Kako ste govorili o obveznostih?

Dr. Ploj: Da ne prevzameta dr. Tavčar in dr. Triller nobene obveznosti na zunaj, ker nečeta ničesar ukreniti brez vednosti stranke.

Dr. Triller: Ali nisva naglašala, da nimava prav nobenih mandatov?

Dr. Ploj: Da.

Dr. Ravnihar: Kaj pa se je sklenilo glede obvestila Hribarja.

Dr. Ploj: Dr. Tavčar in dr. Triller sta rekla, da je treba počakati, ker bi bil Hribar preveč potrt. Naglašala sta, da je treba počakati najvišje odločitve, potem pa bosta s Hribarjem govorila.

Dr. Ravnihar: Radi tega tudi vi niste z njim govorili?

Dr. Ploj: Ne zaradi tega, marveč zbog tega, ker sem moral odpotovati v Celovec, kjer me je že čakal prijatelj. Končno pa se mi tudi nizdelo potrebno govoriti, ker mi je bilo kot politiku znano, da je stvar glede nepotrditve definitivno odločena.

Dr. Ravnihar: Dne 14. avgusta ste bili v Ljubljani. Tudi takrat ste bili pri baronu Schwarzu.

Dr. Ploj: Ne, pri Schwarzu sem bil v celem enkrat. Prišel sem v Ljubljano na narodno gospodarski kongres. Takrat sem govoril s Hribarjem. V tem razgovoru mi je rekel Hribar, da vztraja pri tem, da bo izvoljen. Na to sem pisal ministru dr. Haerdtlu ter ga iznova prosil, naj predloži Hribarjevo izvolitev vladarju v potrjenje.

Dr. Ravnihar: Ali ni bil takrat Hribar nevoljen?

Dr. Ploj: Se ne spominjam natanko, zdi pa se mi, da ni bil ravno zadovoljen.

Dr.

Dr. Ploj: Ne, šel sem iz svoje inicijative.

Dr. Ravnihar: Pa prepovedala tega nista? (Dr. Tavčar in dr. Triller protestujeta proti takemu stavljjanju vprašanj.)

Na to je bil zaslišan državni poslanec Ivan Hribar.

Sodnik: Ali ste bili g. poslane, obveščeni, da pride dr. Ploj dne 11. julija v Ljubljano?

Posl. Hribar: Da, bil sem obveščen, in sicer dne 9. julija.

Sodnik: Pa vas v ponedeljek, dne 11. julija ni bilo v Ljubljani.

Posl. Hribar: Ne, mi smo se v tem oziru že preje dogovorili. Rekel sem: Jaz se odpeljem v Cerkle. Ako bo treba, pošljem voz v Kranj in naj me dr. Ploj obišče v Cerkjah.

Sodnik: Ali ste čitali pismo, ki ga je dr. Ploj pisal dr. Trillerju.

Posl. Hribar: Da, prečital ga mi je dr. Triller.

Sodnik: Kdaj ste izvedeli, da je bil dr. Ploj pri baronu Schwarzu?

Posl. Hribar: To sem izvedel šele začetkom avgusta. Čital sem to v »Jutru«. Nato sem pisal dr. Trillerju, ter ga vprašal o tej aferi.

Dr. Triller je odgovoril, da je bil dr. Ploj brez njegovega in dr. Tavčarja pooblastila pri Schwarzu.

Sodnik: Ali ste dobili vtisk, da delujeta dr. Tavčar in dr. Triller proti vam?

Posl. Hribar: Ne!

Sodnik: Ali sta vas dr. Tavčar in dr. Triller informirala o stanju stvari?

Posl. Hribar: O vsem, razen o tem, da je bil dr. Ploj pri baronu Schwarzu. To mi je kasneje povedal dr. Triller. G. sodnik, imel bi še nekaj pripomniti. Pri zadnji obravnavi se je govorilo, kakor sem iz časopisov posnel, da se je v izvrševalnem odboru narodno - napredne stranke razpravljal o tem, da bi eden izmed naprednih poslancev odložil deželnoborski mandat in da bi bil nato jaz izvoljen za deželnega poslancea in deželnega odbornika. Takrat pa se ni povedalo, da sem jaz to odklonil, češ, da ne maram od stranke nobene štipendije.

Dr. Triller: Da, ta predlog sem stavljal jaz in Hribar je ta predlog odklonil.

Nato je posl. Hribar pojasnil stvar glede reasumiranja sklepa izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke, tičočega se njegove nepotrditve.

Po tem pojasnilu je župana vprašal dr. Tavčar: Ali je res, da smo bili jaz, ti in dr. Triller vedno najboljši prijatelj?

Posl. Hribar: Da, z dr. Tavčarjem me je vezala najintimnejša prijateljska vez že od časa, ko sva bila še na šolskih klopeh. Od tistega časa sva bila vselej najboljša prijatelja. Z dr. Trillerjem sva bila dobra prijatelja, odkar je prišel v Ljubljano in odkar je bil izvoljen za podstarosta ljubljanskega »Sokola«. Med mano in med dr. Tavčarjem je prišlo, kakor je to med prijatelji navada, semtretja do nesoglasja, toda ta nesoglasja so se vedno takoj poravnala. Povedala sva drug drugemu svoje mnenje in stvar je bila končana.

Dr. Tavčar: Ali mi nisi nekoč rekel, da se bojiš, da ne boš potrjen za župana, in da se tudi bojiš, da bi bil v tem slučaju razpuščen občinski svet?

Zdi se mi, da je to bilo nekoč, ko sva midva šla od gremijalne seje.

Posl. Hribar: Od gremijalne seje? Mislim, da ne. Menda se je o tem govorilo enkrat pri dr. Trillerju.

Dr. Ravnihar: Ali ste se res, da ste se nasproti poslancu Ivaniševiu pritožili, da niste bili informirani o razgovoru dr. Ploja z baronom Schwarzem?

Posl. Hribar: To je res.

Dr. Triller: Ti si mi pisal: Vidva mi nekaj prikrivata, ali ti nisem nato vse natanko pojasnil?

Posl. Hribar: Da, to je res.

Dr. Ravnihar: Ali niste bili kasneje pri ministru Haerdtlu . . .

Sodnik: To ne spada sem, to vprašanje odklanjam.

Dr. Ravnihar: Ali se niste napisali Ribnikarju izrazili, da ste imeli vtisk, kakor da bi se delovalo proti vam?

Posl. Hribar: Nekega dne je prišel Ribnikar k meni (Dr. Tavčar: Kdaj?) Menim, da začetkom avgusta. Prišel je k meni v uradnem poslu. Ko sva končala razgovor o uradni stvari, mi je jaz pripovedovali o konferenca dr. Tavčarja in dr. Trillerja z dr. Plojem. Jaz sem na to pripomnil: G. tržni komisar, jaz sem o stvari informiran, ne potrebujem nobenih podatkov.

Dr. Triller: Ali ni Ribnikar v Novem mestu hotel izjaviti, da ne verjame, da bi bil jaz delal proti tvoji potrditvi? **Posl. Hribar:** Stvar je bila tako: 27. avgusta bi moral dr. Triller z Ribnikarjem v Belo Krajino. Dr. Triller se je temu protivil. Bili smo takrat v Novem mestu. Zaupni sestanek smo imeli pri »Solne«. Sledje je zato, da bi dal Ribnikar dr. Trillerju častno izjavo. Govoril je takrat o tej stvari z Ribnikarjem dr. De Franceschi. Le ta pa ga je šele po dolgem prigovaranju spravil do tege, da je bil voljan, dati dotično izjavo.

Sodnik: Jaz nimam gospoda svedoka ničesar več vprašati.

(Radi pomanjkanja prostora moramo nadaljnjo poročilo odložiti za jutri, priobčujemo samo v naslednjem sodbo.)

Po končanih pledujejih zasebnih tožiteljev dr. Tavčarja in dr. Trillerja ter zagovornika dr. Ravniharja in končni repliki zagovornika, razglasil sodnik dr. Pompe sledenje razsodbo:

»Adolf Ribnikar je kriv prestopka proti varnosti časti po § 488 k. z., ki ga je zakril s tem, da je dne 15. avgusta t. l. v Zvezdi nasproti Josipu Urbančiču star, glede zasebnih tožiteljev dr. Tavčarja in dr. Trillerja govoril, da se je o njih izvedelo, ali da sta šla k deželnemu vlado se vezati proti Hribarju, ali da sta šla k deželnemu vladi proti Hribarju delat, oziroma da je rabil besede, »da sta šla na deželnemu vlado za Hribarjevem hrbotom proti njemu delat«, torej ju dolžil takega nepoštenega dejanja, vsled katerega bi zamogla v očeh ljudi v slabo luč priti, ter se radi tega

obsodi

po § 493 k. z. z vporabo § 366 k. z. na en teden zapora.

Ob enem ima trpeti troške kazenskega postopanja.

Razlogi:

Na podlagi izpovedb zaslišanih iz zapriseženih prič Josipa Urbančiča star. in ml. in iz delnega priznanja obtožence samega, je smatralo sodišče za dokazano, da se je obtožec izrazil proti Josipu Urbančiču star, glede zasebnih obtožiteljev, da sta zavratno delala proti državnemu poslancu Ivanu Hribarju. Obtožence sam je namreč že v svojem zagovoru izjavil, da je rekel nasproti priči Josipu Urbančiču star., da delata dr. Tavčar in dr. Triller pri deželnemu vladi proti temu, da bi bil državni poslanec Ivan Hribar zopet izvoljen za ljubljanskega župana. Že s tem je od obtožence samega priznano, da jih je dolžil naravnost, da delata zavratno, proti boljši vesti in proti boljšem prepričanju proti zopetni potrditvi Ivana Hribarja za ljubljanskega župana.

Pa tudi sicer ta obtoženčeva obtožitev zasebnih tožiteljev nikakor ni bila tako nedolžna, kakor sedaj trdi obdolženec v svojem zagovoru. Po pričah je dokazano, da se je izrazil nasproti Josipu Urbančiču star. da sta se šla zasebna tožitelja z deželnemu vlado vezati proti Hribarju ali da sta šla k deželnemu vladi delat proti Hribarju. To je Josip Urbančič kot priča zaslišan potrdil, katero pričevanje podpira Josip Urbančič ml. njegov sin, kateremu je Josip Urbančič star. kake pol ure pozneje potem pogovoru z današnjim tožencem povедal cel razgovor in ta je izjavil danes, da si je to stvar zaradi tega dobro zapomnil, ker ga je cela stvar jako zanimala.

Z ozirom na te okoliščine je smatralo sodišče za dokazano, da se je obtožec res izrazil, da delata zasebna tožitelja z deželnemu vlado za hrbotom in proti tovarišu Hribarju. Obtožec sicer trdi, da je te besede izgovoril bona fide. Današnji poskušeni dokaz resnice pa je izka-

sal, da je neopravičen ta obtoženčev zagovor, zato nobena priča ni potrdila, da bi obtoženca v tem zmislu informiral, da sta zasebna tožitelja delala zavratno proti Hribarju, in to tudi najmanj priča dr. Žerjav, iz katerega ust je obtoženec neposredno izvedel še v veliko hujši oblike, kako sta delala zasebna obtožitelja v tej zadevi. Iz invedenih dokazov pa celo izjava, da zasebna tožitelja ne le nista delala proti Hribarju, ampak celo za njega.

Ker obtoženec ni navedel nobenih okoliščin, iz katerih bi se dalo sklepati, da ju je bona fide dolžil zavratnega postopanja proti Hribarju, ampak je samo dokazano, da je zasebna tožitelja res dolžil takega zavratnega postopanja proti bivšemu ljubljanskemu županu proti boljši vesti, se je moral krvim spoznati prestopka proti varnosti časti po § 488 kaz. zak.

Zakon določa za ta prestopek kazzen od 1 do 6 mesecev.

Kot olajševalno se ima pri odmeri kazni smatrati delno priznanje toženčeve in njegova dosedanja nepronečnost. Kot obtežilno pa, da je žalil dve osebi — z ozirom na to je šlo sodišče pri odmeri kazni pod postavno mero.

Izrek o troških temelji na § 389 kaz. pr. r.

Proti tej razsodbi je mogoča privaja v zavzetje radi krvde in kazni ter privaja ničnosti tekom treh dni.«

Zagovornik dr. Ravnihar privaja takoj ničnostno pritožbo in vzklik radi krvde in kazni.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustoslemšek.

Borzna poročila.

Dunaj, 25. septembra. Pozornost včerajšnje borze je veljala ultimo - prolongacijam, za katere sicer ni manjalo sredstev, toda dobiti jih je bilo le pod precej dragimi pogoji: Banke so zahtevali 5¹/₈-5³/₄%, za kulisi pa so bile še dražje. Ker tudi iz inozemstva ni bilo vzpodbujočih vesti, je ostala borza skoraj brez prometa. Vendar pa so kurzi v splošnem ostali na predvčerajšnji višini in opoldan se je pojavilo precejšnje povpraševanje na bančne akcije, na akcije Länderbanke, Union - banke, prometne banke in kreditke. V ostalem je končal trg prav tisto. Rente so bile mirne.

Ljubljanska
Kreditna banka v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borze 24. septembra 1910.

Medobročni napisi.

	Desarni	Blagovni
4% majeva renta	93-45	93-65
4 ¹ / ₂ % srebrna renta	97-25	97-45
4% avstr. kronska renta	93-40	93-60
4% ogr.	91-80	92-
4% kranjsko deželno posojilje	96-	97-
4% k. o. češke dež. banke	94-	95-

Strečke.

Strečke iz I. 1860 %	226 50	232 50
" 1864	322-	328-
" ūske zemeljske I. izdaje	156-90	162-90
" ūske zemeljske II.	298-50	304-50
" ogrske hipotečne	279-50	285-50
" dun. komunalne	249-35	255-35
" avstr. kreditne	529-	539-
" ljubljanske	89-	95-
" avstr. rdeč. krize	62-75	66-75
" ogr.	38-0	42-50
" bazilika	28-50	32-50
" turške	256-	259-

Boljšice.

Ljubljanske kreditne banke	445-	449-
Avstr. kreditnega zavoda	664-50	665-50
Dunajske bančne družbe	551-75	552-75
Južne železnice	117-25	117-25
Državne železnice	760-50	761-50
Alpine-Montan	768-	769-
Celjske sladkorne družbe	261-	263-
Zivnostenoske banke	270-	272-

Vlakovi.

Cekini	11-37	11-40
Marke	117-52 ²	117-72 ²
Franki	95-42 ²	95-57 ²
Lire	94-	

„Trgovsko-obrtna banka v Ljubljani“

registrirana zadruga z omejeno zavezo

Uradni prostori: Štefanburgova ulica št. 7, nasproti glavne poste.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po $4\frac{1}{2}\%$; rentni davek plačuje zadruga sama. — Sprejema vloge na tekoči račun; na zahtevo dobi stranka čekovno knjižico. — Daje posojila na najrazličnejše načine. — **Ravnostan menjalnik:** zamenja tuj denar, prodaja vsakovrstne vrednostne papirje, srečke itd. Nakazila v Ameriko. — Eskompira trgovske menice. — Preskrbuje vnovčenje menic, nakaznic, dokumentov itd. na vsa tu- in inozemska tržišča. — Izda nakaznice. Vsa pojasnila se dobe bodisi ustmeno ali pisano v zadržni pisarni.

10

Uradne ure vsak dan dopoldne od 9. do 12., popoldne od 3. do 5.

„Slovenski Narod“ izhaja dnevno dvakrat.

Zelo ceno! Priporoča se

M. Kristofič-Bučar

Stari trg št. 28, Ljubljana, nasproti Zalaznika.

Zadnja moda

BLUZE

zgornja
spodnja

KRILA

svilene in čipkaste od 10 K do 50 K;
volnene in batistne od 5 K do 30 K;
dilenaste in druge od 3 K do 20 K.

Nočne halje in fine kostume

od 10 K do 40 K.

od 10 K do 40 K.

Najfinje in kompletne

otročje obleklice in krstne oprave

od 2 K do 20 K.

od 3 K do 16 K.

Perilo, predpasnike, moderce, otročje klobučke, kapice
in vsako drugo modno in drobno blago iz solidnih tovarum

po najnižji ceni.

Naročnikom pošljem tudi na izbiro.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbenotehnička dela; tesarstvo in mizarstvo z strojnim obratom za stavbena in fina dela; opekarne z strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji.

Telefon štev. 16.

Priporoča se za stavbena dela vsake vrste.

163

Telefon štev. 16.

Član dunajskih in berolinskih prevoznikov pohištva. — Sprejema vse v spedicijo spadajoče prevozne iz vseh in v vse kraje, po najnižjih tarifih. — Prevaža pohištvo v novih patentovanih pohištvenih vozech na vse kraje, tudi v inozemstvo.

Spedicijsko podjetje

Bavarški dvor **JOS. ŠKERLJ** v Ljubljani Bavarski dvor
Ustanovljeno leta 1900 Ustanovljeno leta 1900

Sprejema na zalogu razno blago, poštišto itd. Krasna, suha in čista skladischa so na razpolago. — Nabiralni promet Dunaj-Ljubljana in obratno zastopan v vseh večjih mestih. Moj zastopnik na Dunaju je Karl Lawi, spediter, Dunaj I., Schulhof štev. 6.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.

Stritarjeva ulica štev. 2.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ čisto. — Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po daovnih kurzih.

Delniška glavnica: K 5.000.000— Rezervni zaklad: K 450.000—
Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Največji, najvarnejši slov. denarni zavod.

Mestna hranilnica ljubljanska

LJUBLJANA .. Prešernova ulica štev. 3. .. LJUBLJANA

Največji, najvarnejši slov. denarni zavod.

Obstoječih vlog nad 38 milijonov krov. — Delniški promet do 31. dec. 1909 nad 318 milijonov krov. — Rezervni zaklad nad 1 milijon krov.

Za varnost vloženega denarja jamči zraven rezervnega zaklada že mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in z vso dnevnino močjo. Izguba vloženega denarja je moreno, ker je po pravilih te hranilnice, potrjenih po c. kr. deželni vladi, izključena vsaka upokojitev s vloženim denarjem. — Vloge se sprejemajo vsak dan in se obrestujejo po

$4\frac{1}{4}\%$

Usojam si vlijedno opozoriti, da sem prevzel

9

glavno zastopstvo „Prve Češke življenske zavarovalnice, najocenejši zavod na kontinentu.“

Nadalje opozarjam, da preskrbujem kulantno

vsakovrstna posojila in kredite

kakor: trgovske, stavnne, hipotekarne, uradniške in menične kredite.

Leo Franke, Ljubljana, Kongresni trg 6, I. nadstr.

Ustanovljena leta 1882.

23

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrirana zadruga z neomejeno zavezo v lastnem zadružnem domu v Ljubljani na Dunajski cesti št. 18 je imela koncem leta 1909 denarnega prometa . . . . .

K 83, 116, 121-11

K 20,775,510-59

obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$

brez kakršnega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad . . . . . K 20,000.000

Posujejo na zemljišča po $5\frac{1}{4}\%$ z $1\frac{1}{2}\%$ na amortizacijo ali pa po $5\frac{1}{4}\%$ brez amortizacije, na menice po $6\frac{1}{4}\%$.

Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

URADNE URE: vsak dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj in praznikov.

Telefon št. 185.

Poštne hranilnice račun št. 828.405.

Kupujte večerno izdajo „Slov. Naroda.“

Največji, najvarnejši slov. denarni zavod.

LJUBLJANA .. Prešernova ulica štev. 3. .. LJUBLJANA

Največji, najvarnejši slov. denarni zavod.

brez odbitka; nevzdidnjene obresti se pripisujejo vsakega pol leta h kapi- talu. Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Posoja na zemljišča po 5% obresti in proti amortizaciji po najmanj $\frac{1}{4}\%$ na leto. Daje posojila na menice in vrednostne papirje.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnice, v podprtje slovenskih ugovorcev in obrtnikov po kreditnemu društvu.